

ה' באייר תש"ף, 29.4.2020

גיליון מס' 707

פרשת אחרי מות-קדושים

מעשה ניסים ומעשה אנוש

מאת יוסף סלוטניק, מעלה גלבע

בדף יומי (מסכת שבת, דף נ"ג) שלמדנו בתפר שבין יום הזיכרון ליום העצמאות, הופיע מעשה נפלא:

מעשה באחד שמתה אשתו והניחה בן לינק, ולא היה לו שכר מניקה ליתן, ונעשה לו נס ונפתחו לו דדין כשני דדי אשה והניק את בנו.

הנס הגדול בו הקב"ה העניק את יכולת ההנקה לאבא, כאשר לא היתה אמא שיכלה להניק, עורר דיון מרתק בעולם האמוראים. בעוד שרב יוסף מעריך את גדלותו של האיש ואומר "בא וראה כמה גדול אדם זה, שנעשה לו נס כזה!" אביי לעומתו, חולק ואומר "אדרבה, כמה גרוע אדם זה שנשתנו לו סדרי בראשית!".

לדעתו של אביי עצם ההזדקקות לשינוי במעשה בראשית מעיד על חולשה ולא על עוצמה. מן הראוי שאדם יכלכל את צעדיו בצורה שאינה נזקקת שהקב"ה יהפוך עבורו את סדרי העולם.

כאשר למדנו את המסכת בערבו של יום העצמאות, היכתה בי ההכרה בעוצמה של החיים שלנו במדינה שכביכול מתנהלת על אדני סדרי הטבע ומעשה האנוש. אמנם כל מי שענינו בראשו רואה כיצד יד' ה' מכוונת את הדברים, ולא יד' המקרה הביאה אותנו חזרה אחרי אלפיים שנות גלות. הניצחונות הצבאיים וההצלחות הכלכליות החברתיות הם כבירים, ואני מאמין באמונה שלמה שהקב"ה מסייע בידנו, ובכל זאת... אפשר גם להצביע על המסלול "הטבעי" בו הדברים הולכים. הנס כל כך חבוי במהלכים הטבעיים, עד שרבים מהיהודים החיים עמנו במדינה אינם מזהים את יד' ה' ואת נפלאותיו. אלו חיים שאביי היה סומך את ידו עליהם! הניסים שאנו חווים אינם משנים את סדרי בראשית! הקב"ה מראה לנו את פניו השוחקות בתוך העולם, ואינו צריך לשנות את העולם, אך צורה זו של התנהלות דורשת מאיתנו התנהלות מקבילה. ראשית כל, חובה עלינו להכיר בנס, גם אם הוא נסתר. שנית, ואולי אף חשוב יותר, היא החובה להתנהל בצורה נכונה בתוך הנס הזה שקוראים לו מדינת ישראל.

בהקשר זה אני רוצה להזכיר את פרשות השבוע שלנו – אחרי מות-קדושים. בפרשות אלו התורה עוברת מדיון מפורט במשכן ובקורבנותיו, לדיון בחובות האנושיות של בני האדם. היחס בין בן אדם לרעהו, התנהגות מוסרית וערכית ושמירה על קדושתו כצלם אנוש. צריך לשים לב שדרישות אלו נאמרות לעם הנמצא במדבר, באמצע חווית הנס שלו. לפני רגע הוא יצא ממצרים, חווה את מתן תורה, והוא שרוי ברגע שיא של קשר עם הקב"ה, דרך בניית המשכן. ובכל זאת התביעה ממנו היא לא להתמקד רק בקשר הזה, לא לבחון את עצמו מתוך הפריזמה של עם שקיבל נס עצום מהקב"ה. הוא מצווה לבחון את עצמו דרך השאלה כיצד הוא מתנהג, מה יחסו לשכן, לזר,

לחלש, לבני משפחתו, ואפילו לאדמה עליה הוא יושב. הדרך בה אדם נמדד היא לא כיצד הוא מתנהג בשעת הנס אלא כיצד הוא מתנהג בשעת הנורמה "בסדרי בראשית".

מדינת ישראל, הנס בו אנו שרויים, מציבה בפנינו שני אתגרים – הראשון הוא אתגר ההכרה בנס החבוי בתוך סדרי בראשית, והשני - ואולי הגדול יותר, הוא ללמוד להתנהג כעם קדוש, בתוך מדינה שניתנה לנו בתוך סדרי בראשית, על מגש של כסף.

דברים אלו נכונים בכל שנה ושנה, אך מועצמים שבעתיים היום – בעידן הקרוונה. גם בתקופה זו, כאשר המגפה מכה בכל קצוות תבל, אנו היושבים בציון, על אף שגם בנו פשה הנגע, רואים את יד ה' החופפת עלינו ושומרת עלינו. אמנם כל אדם הוא עולם ומלואו, וכל אבידה היא קשה מנשוא, ובכל זאת כחברה ברוך ה', המצב הוא פחות קשה מאשר מקומות אחרים ברחבי תבל. וגם אנו נקראים להכיר בנס, אך גם באופן מיוחד, להשתדל להיות חברה ערכית המתנהלת בתוך הנס הזה. הנזק הכלכלי העומד לפתחנו דורש מאיתנו התנהלות חברתית שדואגת לחלש, או לאלו שנחלשו בעקבות המגפה. עלינו להפנים את החצי השני של ספר ויקרא ולהיות חברה הדואגת ושומרת על כל חלקיה ונדבכיה, שכן עם אחד אנחנו.

בעזרת ה' נעשה ונצליח

הרב ד"ר יוסף סלומוניק, נשוי לאסתר ואב להמישה, מתגורר במעלה גלבוע ומלמד ביישיבת הקיבוץ הדתי.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il